

De matrix van de 2e en de 3e graad secundair onderwijs

Een infobrochure gemaakt door www.onderwijskiezer.be

Inhoud

1 Inleiding	3
2 Wat is een finaliteit?	4
3 Wat is een studiedomein?	5
4 Onderwijsvormen?	6
5 Studierichtingen	6
5.1 Inhoudelijk aansluitende opleidingen van de 2e naar de 3e graad.	7
5.2 Diploma's en doorstroommogelijkheden na het 6 ^e leerjaar (2 ^e jaar de 3e graad SO).....	13
6 Toelatingsvoorwaarden	15
6.1 Toelatingsvoorwaarden voor een studierichting in de doorstroomfinaliteit	15
6.2 Toelatingsvoorwaarden voor een studierichting in de dubbele finaliteit	15
6.3 Toelatingsvoorwaarden voor een studierichting in de arbeidsmarktfinaliteit	16
7 Bijkomende informatie	16

De matrix 1e en 2e graad secundair onderwijs

1 Inleiding

De modernisering van het secundair onderwijs wordt **stapsgewijs** ingevoerd om in het schooljaar 2025-2026 er zo uit te zien:

3e GRAAD			
7	Zevende leerjaar		
6	DOORSTROOM (ASO TSO KSO)	ARBEIDSMARKT + DOORSTROOM (TSO KSO)	ARBEIDSMARKT (BSO)
5			
2e GRAAD			
4	DOORSTROOM (ASO TSO KSO)	ARBEIDSMARKT + DOORSTROOM (TSO KSO)	ARBEIDSMARKT (BSO)
3			
1e GRAAD			
2A	2e LEERJAAR A		2B 2e LEERJAAR B
1A	1e LEERJAAR A		1B 1e LEERJAAR B
 LAGER ONDERWIJS			

In de 2e graad kies je voor het eerst een studierichting binnen een bepaalde **finaliteit, studiedomein en onderwijsvorm**. Het is een zeer belangrijke keuze, want ze geeft al een bepaalde richting aan je verdere schoolloopbaan. Een definitieve keuze maak je pas in de 3e graad, dus bij de overstap van de 2e graad naar de 3e graad.

De studierichtingen, studiedomeinen en finaliteiten worden in een **matrix** geplaatst:

	DOORSTROOM		DUBBEL D/A	ARBEIDSMARKT
	Domein- overschrijdend (aso)	Domein- gebonden (kso/tso)	(kso/tso)	(bso)
Economie en organisatie				
Kunst en creatie				
Land en tuinbouw				
Maatschappij en welzijn				
Sport				
STEM				
Taal en cultuur				
Voeding en horeca				

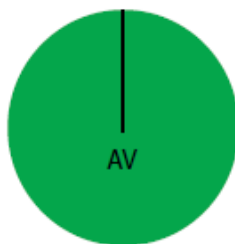
2 Wat is een finaliteit?

Een finaliteit geeft aan waarop de studierichting jou voorbereidt na het secundair onderwijs. Drie mogelijkheden:

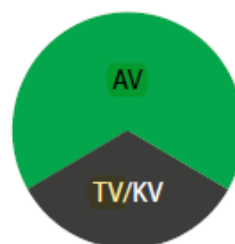
Doorstroomfinaliteit

- Deze studierichtingen zijn **abstract-theoretisch**.
- Ze bereiden je voor op het **hoger onderwijs**, nl. academische (= universiteit) en professionele (= hogeschool) bacheloropleidingen.
- Opgedeeld in:
 - 1) **domeinoverschrijdende (DO)** studierichtingen die vallen onder de **onderwijsvorm aso**;
 - 2) **domeingebonden (DG)** studierichtingen die vallen onder de **onderwijsvorm kso of tso**
- Het grootste aandeel in het lessenpakket blijft hier de **algemene vorming (AV)**.

DO

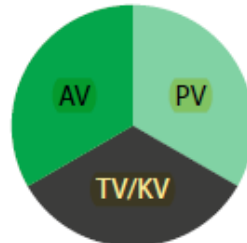


DG



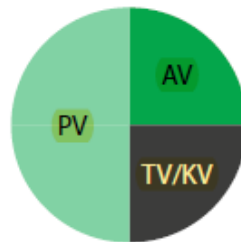
Dubbele finaliteit: doorstroom + arbeidsmarktgericht

- Deze studierichtingen zijn **theoretisch én praktijkgericht**.
- Ze bereiden je voor op professionele bacheloropleidingen, graduaatsopleidingen of een HBO5-opleiding verpleegkunde en de arbeidsmarkt.
- De studierichtingen worden ondergebracht in de **onderwijsvormen kso** en **tso**.
- In het lessenpakket is er een evenredige verdeling van de algemene vorming, praktische vorming (**PV**) en technische vorming (**TV**).



Arbeidsmarktfinaliteit

- De studierichtingen binnen deze finaliteit zijn **praktijkgericht**.
- Ze bereiden voor op graduaatsopleidingen (inclusief basisverpleegkunde) en de arbeidsmarkt.
- Men vindt deze studierichtingen in het BSO, maar het gaat ook over de BuSO OV3-opleidingen.
- Het lessenpakket bestaat grotendeels uit praktische vorming, aangevuld met algemene en technische vorming.



3 Wat is een studiedomein?

Dit is een verzamelnaam voor een groep van studierichtingen die inhoudelijk verwant zijn. Je kan het enigszins vergelijken met belangstellingsdomeinen.

Er zijn 8 studiedomeinen die in de verschillende finaliteiten voorkomen:

- **Economie en organisatie**
- **Kunst en creatie**
- **Land en tuinbouw**

- **Maatschappij en welzijn**
- **Sport**
- **STEM**
- **Taal en cultuur**
- **Voeding en horeca**

De domeinoverschrijdende studierichtingen binnen de doorstroomfinaliteit zijn uiteraard niet ondergebracht in een studiedomein, zoals de naam het zelf zegt.

4 Onderwijsvormen?

De overheid heeft beslist de onderwijsvormen te behouden.

- Het algemeen secundair onderwijs (**aso**) legt de nadruk op een ruime theoretische vorming. Het biedt een stevige basis om later hoger onderwijs te volgen.
- Het beroepssecundair onderwijs (**bs**) is een praktische onderwijsvorm die je een specifiek beroep aanleert. Tegelijk is er ook aandacht voor algemene vorming.
- Het kunstsecundair onderwijs (**kso**) koppelt een ruime algemene vorming aan actieve kunstbeoefening.
Na het kso kan de jongere een beroep uitoefenen of overstappen naar het hoger onderwijs;
- Het technisch secundair onderwijs (**tso**) focust op algemene en technisch-theoretische vakken.
Na het tso kan de jongere een beroep uitoefenen of verder studeren in het hoger onderwijs. Bij de opleiding horen ook praktijklessen.

5 Studierichtingen

De studierichtingen krijgen hun plaats in de matrix, binnen een finaliteit en een studiedomein waar ze thuishoren. In de overzichten op de volgende bladzijden zal je merken dat heel wat studierichtingen hun traditionele naam behouden. Andere studierichtingen krijgen een nieuwe naam en er werden ook enkele nieuwe studierichtingen opgericht.

Ook al hebben sommige studierichtingen dezelfde naam, inhouden zullen verschillen. Dit heeft alles te maken met de nieuwe sleutelcompetenties¹ (of sleutelvaardigheden), eindtermen en leerplannen. Dit geldt voor alle studierichtingen.

Sommige traditionele studierichtingen worden omgevormd tot nieuwe, bv. Handel wordt Bedrijfswetenschappen.

Men wil uiteindelijk komen tot een meer overzichtelijk aanbod en een vermindering van het aantal studierichtingen. Daarom heeft men ook een aantal richtingen uit de oude structuur samengebracht onder een nieuwe benaming. Bv.: In de nieuwe studierichting 'Technologische wetenschappen' kan je

¹ Competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid; competenties in het Nederlands; competenties in andere talen; digitale competentie en mediawijsheid; sociaal-relatieve competenties; competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie; burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven; competenties met betrekking tot historisch bewustzijn; competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn; competenties inzake duurzaamheid; economische en financiële competenties; juridische competenties; leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken; zelfbewustzijn en zelfexpressie, zelfsturing en wendbaarheid; ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties; cultureel bewustzijn en culturele expressie.

inhouden terugvinden uit de traditionele studierichtingen Elektriciteit-elektronica, Elektromechanica, Industriële wetenschappen en Techniek-wetenschappen.

Er bestaan tabellen die de omvorming (**concordantie**) van 'traditioneel' naar 'nieuw' verduidelijken. Een concordantie kan volgende vormen aannemen:

- een studierichting wordt opgeheven zonder omzetting;
- één studierichting wordt omgezet in één studierichting;
- verschillende studierichtingen worden omgezet in één studierichting;
- één studierichting wordt omgezet in verschillende studierichtingen.

Wil je meer weten over de concordanties van de nieuwe studierichtingen dan vind je deze op onze website www.onderwijskiezer.be (startpagina → Zoek je CLB → Downloads voor CLB'ers).

5.1 Inhoudelijk aansluitende opleidingen van de 2e naar de 3e graad.

In onderstaande overzichten per finaliteit kan je zien welke studierichtingen in de 3e graad logisch aansluiten op de studierichtingen van de 2e graad. Uiteraard zijn andere overgangen ook mogelijk, mits rekening te houden met je behaalde attest en de toelatingsvoorwaarden.

ARBEIDSMARKT

STUDIEDOMEIN	BSO		BUSO OV3	
	2e GRAAD	3e GRAAD	OPLEIDINGSFASE	KWALIFICATIEFASE
ECONOMIE EN ORGANISATIE	Organisatie en logistiek	Logistiek	Basis organisatie en logistiek	Bestuurder interne transportmiddelen Magazijnmedewerker
		Onthaal, organisatie en sales		Polyvalent administratief ondersteuner Verpakker Winkelmedewerker
KUNST EN CREATIE	Artistiek-creatieve bewerkingen	Goud en juwelen	-	-
	Diamantbewerking	Diamantbewerking	-	-
	Decor en etalage	Decor, etalage en publiciteit	-	-
		Muziekinstrumentenbouw Uurwerkmaken		
LAND EN TUINBOUW	Paardenhouderij	Paardenhouderij	-	-
	Plant, dier en milieu	Dier en milieu Dierenzorg Groenaanleg en -beheer Groendecoratie Plant en milieu	Basis groenvoorziening en decoratie	Assistent plantaardige productie Medewerker florist Medewerker groen- en tuinbeheer
MAATSCHAPPIJ EN WELZIJN	Haar en schoonheidsverzorging	Haarverzorging Schoonheidsverzorging	Basis haarverzorging	Medewerker kapper
	Moderealisatie en textielverzorging	Moderealisatie Textielverzorging	Basis confectie en textielverzorging	Medewerker productielijn kleding, confectie en meubelstoffering Medewerker textielverzorging
	Zorg en welzijn	Assistentie in wonen, zorg en welzijn Basiszorg en ondersteuning	Basis logistiek onderhoud	Huishoudhulp zorg Logistiek assistent in de zorg Schoonmaker
SPORT	Beweging en sport	Beweging en sport	-	-
	Topsport (Finaliteit arbeidsmarkt)	Topsport (Finaliteit arbeidsmarkt)	-	-
STEM	Binnenvaart	Binnenvaart en beperkte kustvaart	-	-
	Bouw	Afwerking bouw Bouwplaatsmachinist Ruwbouw	Basis bouw	Medewerker ruwbouw Medewerker tegelzetwerken en dekvloeren Cementgebonden voeger
	Elektriciteit	Brom- en motorfietsinstallaties Datacommunicatie en netwerkinstallaties Elektrische installaties Fietsinstallaties Koelinstallaties Podiuminstallaties Preventief onderhoud machines en installaties Productie-industrie Sanitaire en verwarmingsinstallaties	-	-
	Hout	Binnen- en buitenschrijnwerk Binnenschrijnwerk en interieur	Basis hout	Machinaal houtbewerker Medewerker hout Paletten- en krattenmaker Plaatser binnenschrijnwerk Plaatser buitenschrijnwerk Plaatser interieurprojecten

ARBEIDSMARKT

STUDIEDOMEIN	BSO		BUSO OV3	
	2e GRAAD	3e GRAAD	OPLEIDINGSFASE	KWALIFICATIEFASE
STEM	Mechanica	Bouwplaatsmachinist Koetswerk Lassen-constructie Mechanische vormgeving Onderhoudsmechanica auto Vrachtwagenchauffeur	Basis metaal	Hoeknaadlasser Insteller plaatbewerker Monteur sanitaire en verwarmingsinstallaties Samensteller
			Basis mobiliteit	Bandenmonteur Fietshersteller Voorbewerker carrosserie
	Printmedia	Printmedia	-	-
	Schilderen en decoratie	Decoratie en schilderwerken	Basis schilderen en behangen	Medewerker schilder- en behangwerken
	Textiel	Textiel	-	-
	Zeevaart en zeevisserij	Zeevaart Zeevisserij	-	-
	-	-	-	Productiemedewerker
TAAL EN CULTUUR	Onthaal en recreatie	Onthaal en recreatie	-	-
VOEDING EN HORECA	Bakkerij	Brood- en banketbakkerij	Basis bakkerij	Medewerker (banket)bakkerij
	Restaurant en keuken	Grootkeuken en catering Restaurant en keuken	Basis horeca	Keukenmedewerker Medewerker fastfood Medewerker kamerdienst Medewerker spoelkeuken
	Slagerij	Slagerij	Basis slagerij	Medewerker slagerij

DOORSTROOM en ARBEIDSMARKT

STUDIEDOMEIN	2e GRAAD	3e GRAAD
	TSO/KSO	TSO/KSO
ECONOMIE EN ORGANISATIE	Bedrijf en organisatie	Applicatie- en databeheer Bedrijfsorganisatie Commerciële organisatie Internationale handel en logistiek
	Toerisme	Toerisme
KUNST EN CREATIE	Architecturale en beeldende kunsten	Architectuur en interieur Beeldende kunst
	Ballet	Ballet
	Beeldende en audiovisuele kunsten	Beeldende kunst
	Creatie en mode	Mode
	Fotografie	Fotografie
	Grafische technieken	Crossmedia Grafimedia
LAND EN TUINBOUW	Plant-, dier- en milieutechnieken	Agrotechnieken dier Agrotechnieken plant Dierenverzorgingstechnieken Natuur- en groentechnieken Tuinaanleg en -beheer
MAATSCHAPPIJ EN WELZIJN	Creatie en Mode	Mode
	Maatschappij en welzijn	Defensie en veiligheid Gezondheidszorg Opvoeding en begeleiding
	Wellness en lifestyle	Wellness en schoonheid
SPORT	Sport	Sportbegeleiding
	Topsport (dubbele finaliteit)	Topsport (dubbele finaliteit)
STEM	Binnenvaarttechnieken	Binnenvaarttechnieken
	Biotechnieken	Biotechnologische en chemische technieken
	Bouwtechnieken	Bouwtechnieken
	Elektromechanische technieken	Applicatie- en databeheer Autotechnieken Elektromechanische technieken Elektrotechnieken Industriële ICT Koel- en warmtetechnieken
	Elektrotechnieken	Elektronicatechnieken Elektrotechnieken Industriële ICT
	Grafische technieken	Crossmedia Grafimedia
	Houttechnieken	Houttechnieken
	Maritieme technieken dek	Maritieme technieken dek
	Maritieme technieken motoren	Maritieme technieken motoren
	Mechanische technieken	Mechanische vormgevingstechnieken
	Textielontwerp en prototyping	Textielontwerp en prototyping
	Textielproductietechnieken	Textielproductietechnieken
	Voertuigtechnieken	Autotechnieken
		Dentaaltechnieken Optiektechnieken Orthopedietechnieken Podiumtechnieken Vliegtuigtechnieken

DOORSTROOM en ARBEIDSMARKT		
STUDIEDOMEIN	2e GRAAD	3e GRAAD
	TSO/KSO	TSO/KSO
TAAL EN CULTUUR	Taal en communicatie	Taal en communicatie
	Toerisme	Toerisme
VOEDING EN HORECA	Bakkerijtechnieken	Bakkerijtechnieken
	Horeca	Horeca
	Slagerijtechnieken	Slagerij-traiteurtechnieken
	Toerisme	Toerisme

DOORSTROOM				
DOMEINOVERSCHRIJDEND ASO		STUDIEDOMEIN	DOMEINGEBONDEN TSO/KSO	
2e GRAAD	3e GRAAD		2e GRAAD	3e GRAAD
Economische wetenschappen	Economie-moderne talen Economie-wiskunde	ECONOMIE EN ORGANISATIE	Bedrijfswetenschappen	Bedrijfswetenschappen
Freinetpedagogie	-	KUNST EN CREATIE	Architecturale en beeldende vorming	Architecturale vorming
Grieks-Latijn	Grieks-Latijn Grieks-wiskunde		Beeldende en audiovisuele vorming	Audiovisuele vorming Beeldende vorming
Humane wetenschappen	Humane wetenschappen		Dans Muziek Woordkunst-drama	Dans Muziek Woordkunst-dram
Latijn	Latijn-moderne talen Latijn-wetenschappen Latijn-wiskunde			
Moderne talen	Moderne talen Moderne talen-wetenschappen	LAND EN TUINBOUW	Biotechnologische wetenschappen	Biotechnologische en chemische wetenschappen
Natuurwetenschappen	Wetenschappen-wiskunde	MAATSCHAPPIJ EN WELZIJN	Maatschappij- en welzijnswetenschappen	Welzijnswetenschappen
Rudolf Steinerpedagogie	Rudolf Steinerpedagogie	SPORT	-	Topsport- Bedrijfswetenschappen
Sportwetenschappen	Sportwetenschappen	STEM	Biotechnologische STEM-wetenschappen	Biotechnologische en chemische STEM-wetenschappen
Topsport-economie	Topsport-economie		Bouwwetenschappen	Bouw- en houtwetenschappen .
Topsport-natuurwetenschappen	Topsport-wetenschappen		Technologische wetenschappen	Informatica- en communicatietechnologie Mechatronica Technologische wetenschappen en engineering
Yeshiva	Yeshiva	TAAL EN CULTUUR	-	Taal en communicatiewetenschappen
		VOEDING EN HORECA	Biotechnologische wetenschappen	Biotechnologische en chemische wetenschappen

5.2 Diploma's en doorstroommogelijkheden na het 6^e leerjaar (2^e jaar de 3e graad SO)

Na de 3e graad krijgen alle leerlingen die geslaagd zijn in de finaliteiten

- 6^e jaar doorstroomfinaliteit (ASO, KSO en TSO)
 - 6^e jaar dubbele finaliteit (KSO/TSO) en
- } een diploma secundair onderwijs na OK 4
- 6^e arbeidsfinaliteit (BSO)
- } een diploma secundair onderwijs na OK 3

Let wel: het gaat hier niet om één en hetzelfde diploma. Een diploma behaald na het succesvol afronden van een derde graad uit de arbeidsmarktfinaliteit biedt andere mogelijkheden op het vlak van verder studeren of gaan werken, dan een diploma behaald na een opleiding met doorstroomfinaliteit of een opleiding met dubbele finaliteit. Dit heeft te maken met de **onderwijskwalificaties** en de **beroepskwalificaties** die aan de studierichtingen in de finaliteiten worden gekoppeld:

- Een *onderwijskwalificatie* geeft weer wat je moet kennen en kunnen om verdere studies aan te vatten, te functioneren in onze maatschappij of een bepaald beroep uit te oefenen.
- Wat je moet kennen en kunnen om een beroep uit te oefenen is vastgelegd in een *beroepskwalificatie*. Meer informatie over de kwalificaties vind je op: <https://www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen>.

In de volgende overzichten geven we een **samenvatting van de diploma's** en de **doorstroommogelijkheden vanuit de verschillende finaliteiten**.

Doorstroomgericht	
Domeinoverschrijdend (ASO)	Domeingebonden (KSO/TSO)
Diploma secundair onderwijs Onderwijskwalificatie 4	
<p>Doorstroom naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bacheloropleidingen in het hoger onderwijs (= professionele bachelors aan een hogeschool (PBA) of academische bachelors aan een universiteit (ABA)) • Graduaatsopleidingen (incl. basisverpleegkunde) • 7^e leerjaar gericht op de instroom op hoger onderwijs na onderwijskwalificatie OK 4 (vroegere voorbereidende jaren) • 7^e leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde onderwijskwalificatie 4 (vroegere Se-n-Se KSO en TSO) • 7^e leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde onderwijskwalificatie 3 (vroegere specialisatiejaren BSO) • Uniformberoepen, e.d... 	

Dubbele finaliteit
(KSO/TSO)
Diploma secundair onderwijs Onderwijskwalificatie 4
<p>Doorstroom naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bacheloropleidingen in het hoger onderwijs (= professionele bachelors aan een hogeschool (PBA) of academische bachelors aan een universiteit (ABA)) • Graduaatsopleidingen (incl. basisverpleegkunde) • 7^e leerjaar gericht op de instroom op hoger onderwijs na behaalde onderwijskwalificatie 4 (vroegere voorbereidende jaren) • 7^e leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde onderwijskwalificatie 4 (vroegere Se-n-Se KSO en TSO) • 7^e leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde onderwijskwalificatie 3 (vroegere specialisatiejaren BSO) • Uniformberoepen, e.d... • Arbeidsmarkt (gaan werken) • ...

Arbeidsmarktgericht
(BSO)
Diploma secundair onderwijs Onderwijskwalificatie 3
<p>Doorstroom naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7^e leerjaar gericht op de instroom arbeidsmarkt na behaalde onderwijskwalificatie 3 (vroegere specialisatiejaren BSO) • 7^e leerjaar gericht op de instroom op hoger onderwijs na behaalde onderwijskwalificatie 3 (vroegere naamloos 7^e jaar BSO) • Graduaatsopleidingen (incl. basisverpleegkunde) • Uniformberoepen, e.d... • Arbeidsmarkt (gaan werken) • ...

6 Toelatingsvoorwaarden

Na het 2e jaar van de 1e graad krijg je een A-attest, een B-attest of een C-attest. Met een A-attest mag je over naar het volgende schooljaar.

Met een B-attest mag je ook naar het volgende leerjaar maar mag je bepaalde studierichtingen niet volgen. Je mag ook blijven zitten, als de klassenraad jou dit toelaat en je op gesprek bent geweest bij het CLB hierover.

Met een C-attest moet je je jaar nog eens overdoen.

6.1 Toelatingsvoorwaarden voor een studierichting in de **doorstroomfinaliteit**

Je mag starten in het **3e jaar SO** in een studierichting van de **doorstroomfinaliteit** als je:

- geslaagd² bent in 2A (in eender welke basisoptie)
- geslaagd bent in 2B in de opstroomoptie
- geslaagd bent in 2B in een andere basisoptie dan de opstroomoptie als de toelatingsklassenraad akkoord gaat
- geslaagd bent in het 3e leerjaar SO in een studierichting van de finaliteit arbeidsmarkt en de toelatingsklassenraad akkoord gaat
- **Toelating voor cognitief sterk functionerende leerlingen:**
Als je verstandelijk vooruit bent op je leeftijdsgenoten (= cognitief sterk functionerend) kan je ook toegelaten worden tot dit leerjaar als je niet beschikt over een studiebewijs (A-, B- of C-attest) van het onderliggende leerjaar en op voorwaarde dat de klassenraad jou toelaat. De klassenraad is ook bevoegd om te bepalen of een leerling cognitief sterk functionerend is.

6.2 Toelatingsvoorwaarden voor een studierichting in de **dubbele finaliteit**

Je mag starten in het **3e jaar SO** in een studierichting van de **dubbele finaliteit** als je:

- geslaagd bent in 2A (in eender welke basisoptie)
- geslaagd bent in 2B in de opstroomoptie
- geslaagd bent in 2B in een andere basisoptie dan de opstroomoptie als de toelatingsklassenraad akkoord gaat
- geslaagd bent in het 3e leerjaar SO in een studierichting van de finaliteit arbeidsmarkt en de toelatingsklassenraad akkoord gaat
- **Toelating voor cognitief sterk functionerende leerlingen:**
Als je verstandelijk vooruit bent op je leeftijdsgenoten (= cognitief sterk functionerend) kan je ook toegelaten worden tot dit leerjaar als je niet beschikt over een studiebewijs (A-, B- of C-attest) van het onderliggende leerjaar en op voorwaarde dat de klassenraad jou toelaat. De klassenraad is ook bevoegd om te bepalen of een leerling cognitief sterk functionerend is.

² Geslaagd = A-attest of een B-attest. In het geval van een B-attest dien je wel rekening te houden met de clausuleringen (de beperkingen) die de klassenraad oplegt.

6.3 Toelatingsvoorwaarden voor een studierichting in de arbeidsmarktfinaliteit

Je mag starten in het **3e jaar SO** in een studierichting van de **arbeidsmarktfinaliteit** als je:

- geslaagd bent in 2A of 2B
- al 15 jaar bent op 31 december van het huidige schooljaar (vanaf 1 september 2024 is hier ook de gunstige beslissing van de klassenraad nodig).
- **Toelating voor cognitief sterk functionerende leerlingen:**
Als je verstandelijk vooruit bent op je leeftijdsgenoten (= cognitief sterk functionerend) kan je ook toegelaten worden tot dit leerjaar als je niet beschikt over een studiebewijs (A-, B- of C-attest) van het onderliggende leerjaar en op voorwaarde dat de klassenraad jou toelaat. De klassenraad is ook bevoegd om te bepalen of een leerling cognitief sterk functionerend is.

Let op: veranderen van studierichting tijdens het schooljaar is toegestaan tot en met 15 januari, rekening houdend met de toelatingsvoorwaarden.

7 Bijkomende informatie

Je kan nog bijkomende info lezen op volgende websites:

- www.onderwijskiezer.be en https://www.onderwijskiezer.be/v2/secundair/sec_modernisering.php
- Ministerie van onderwijs: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/modernisering-secundair>
- GO!: <http://www.g-o.be/modernisering-secundair-onderwijs>
- Katholiek onderwijs Vlaanderen: <https://www.katholiekonderwijs.vlaanderen/secundair/modernisering-so/tweede-en-derde-graad>
- OVSG: <https://www.ovsg.be>
- Provinciaal onderwijs: <http://www.pov.be>